

การดำเนินงานด้านโภชนาการในคลินิกฝากครรภ์ของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

NUTRITION OPERATION IN THE ANTENATAL CARE CLINIC OF THE DISTRICT
HEALTH PROMOTION OFFICER IN PHRANAKHONSRIAYUTTHAYA PROVINCE

สุพจน์ รื่นเรืองกลิ่น
สำนักโภชนาการ กรมอนามัย

การศึกษานี้ เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านโภชนาการ ในคลินิกฝากครรภ์ ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานฝากครรภ์หรืองานบริการส่งเสริมสุขภาพในคลินิกฝากครรภ์ แห่งละ 1 คน ทำการสุ่มตัวอย่างได้จำนวน 130 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการดำเนินงานด้านโภชนาการในคลินิกฝากครรภ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน(Pearson's. Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านโภชนาการ

ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 89.90 และเพศชาย ร้อยละ 11.10 ตามลำดับ และอายุเฉลี่ย 41.44 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 84.90 รองลงมา มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 11.10 และสุดท้ายมีระดับการศึกษาปริญญาโท ร้อยละ 4.00 ตามลำดับ ตำแหน่งงานพบว่า ส่วนใหญ่มีตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 42.10 รองลงมานักวิชาการสาธารณสุข ร้อยละ 31.70 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานฝากครรภ์ พบว่าส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในคลินิกฝากครรภ์มาแล้ว 1 – 10 ปี ร้อยละ 40.48 รองลงมา 11 – 20 ปี ร้อยละ 34.13 และสุดท้าย 31 – 40 ปี ร้อยละ 10.32 ตามลำดับ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานฝากครรภ์มากที่สุด 39 ปี และระยะเวลาในการปฏิบัติงานฝากครรภ์น้อยที่สุด 1 ปี ระยะเวลาในการปฏิบัติงานฝากครรภ์โดยเฉลี่ย 14.71 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความรู้ด้านโภชนาการอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ 13.39 ± 1.60 คะแนน มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติ 3.04 ± 0.30 คะแนน และมีการดำเนินงานด้านโภชนาการในคลินิกฝากครรภ์อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.43 ± 0.43 คะแนน วัสดุ อุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงสาธารณสุขที่ไม่พอเพียงคือสื่อ แผ่นพับ โปสเตอร์ แผ่นภาพพลิก และแบบจำลองอาหาร การดำเนินงานด้านโภชนาการในคลินิกฝากครรภ์ พบว่า ชั่งน้ำหนักหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ ส่วนใหญ่ทำทุกคน ร้อยละ 99.04 และทำบางคน ร้อยละ 0.96 การตรวจปัสสาวะหาโปรตีนและน้ำตาลให้กับหญิงตั้งครรภ์ ทำทุกคน ร้อยละ 79.81 รองลงมาทำบางคน ร้อยละ 11.54 ไม่ค่อยทำ ร้อยละ 5.77 และไม่เคยทำ ร้อยละ 2.88 ตามลำดับ การแปลผลภาวะโภชนาการ โดยใช้กราฟโภชนาการหญิงตั้งครรภ์ (Vallop curve) ทำทุกคน ร้อยละ 63.46 ทำบางคน ร้อยละ 22.12 ไม่ค่อยทำ ร้อยละ 10.58 และไม่เคยทำ ร้อยละ 3.85 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานโภชนาการในคลินิกฝากครรภ์ ได้แก่ การได้รับการอบรมเพิ่มเติมใน 1 ปี ที่ผ่านมา ความรู้ด้านโภชนาการเจ้าหน้าที่ ทักษะในการดำเนินงานโภชนาการในคลินิกฝากครรภ์ และแรงจูงใจในการดำเนินงานโภชนาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ 0.25, 0.39, 0.32 และ 0.23 ตามลำดับ และปัจจัย สสจ.เป็นหน่วยงานผู้จัดการอบรม สสจ.เป็น

หน่วยงานนี้ทดสอบตาม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานโภชนาการในคลินิกฝากครรภ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ 0.20 และ 0.21 ตามลำดับ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการดำเนินงานโภชนาการในคลินิกฝากครรภ์ ได้แก่การไม่เคยได้รับการอบรมเพิ่มเติมในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ -0.21

ข้อเสนอแนะควรมีการอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้ในการดำเนินงาน โดยสสจ.จะต้องเป็นแกนในการจัดการอบรม และส่งเสริมให้กำลังใจเพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

คำสำคัญ : เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล / การดำเนินงานด้านโภชนาการ / คลินิกฝากครรภ์